

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
เรื่อง การโอนใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของบริษัท
ที่ได้จดทะเบียนเลิกไปแล้วและอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี
(กรณีมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๐๕(๖)/๑๔๐๗๗ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สรุปความได้ว่า มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นได้มีหนังสือที่ มท.๐๑๐๐/๗๕๘/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อแจ้งว่า บริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มีความประสงค์จะโอนใบอนุญาตจัดตั้งให้แก่บริษัท เวสเทิร์น ยู เอ็ดดูเคชั่น จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการศึกษาและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยสภามหาวิทยาลัยเวสเทิร์นได้มีมติเห็นชอบการโอนใบอนุญาตจัดตั้งแล้วในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ทั้งนี้ พร้อมกับหนังสือดังกล่าว มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นได้แนบหนังสือแสดงเจตจำนงการโอนใบอนุญาตจัดตั้งลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ที่ลงนามโดยกรรมการบริหารบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยได้ตั้งนายจิรศักดิ์ จิยะจันทร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกรรมการบริหารบริษัท เป็นผู้ชำระบัญชี

สำหรับการโอนใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

“มาตรา ๑๐๑ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลและรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับโอนใบอนุญาตต่อคณะกรรมการ

ในกรณีที่ผู้รับโอนใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล การโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากนิติบุคคลนั้นตามกฎหมาย

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจมีคำสั่งโอนใบอนุญาตและจะกำหนดให้ผู้รับโอนใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขที่จำเป็นได้” และ

“มาตรา ๑๐๒ ในกรณีที่ผู้รับโอนใบอนุญาตตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตต่อคณะกรรมการพร้อมแจ้งเป็นหนังสือให้สภาสถาบันทราบเพื่อรับโอนใบอนุญาตภายในหกสิบวัน ถ้าไม่ได้ยื่นคำขอยกในระยะเวลาที่กำหนด ให้อธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันแจ้งชื่อผู้รับโอนต่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งรายละเอียดและเหตุผลความจำเป็น

ในกรณีที่ผู้รับโอนใบอนุญาตสิ้นสภาพนิติบุคคลตามกฎหมาย ให้อธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันแจ้งชื่อผู้รับโอนต่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งรายละเอียดและเหตุผลความจำเป็น

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร”

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ายังมีประเด็นเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ไม่ชัดเจน ดังนั้น ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ คณะอนุกรรมการฯ จึงมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปประเด็นหารือได้ดังนี้

๑. การที่บริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ จะถือว่าบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งสันสภาพนิติบุคคลตามกฎหมายแล้วหรือไม่

๒. หากบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด สันสภาพนิติบุคคลจะสามารถดำเนินการโอนใบอนุญาตจัดตั้งได้หรือไม่

๓. ผู้ชำระบัญชี ซึ่งกรณีนี้คือนายจิรศักดิ์ จิยะจันทน์ (หนึ่งในกรรมการบริหารบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง) สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตจัดตั้งได้หรือไม่ และขอขยายหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีครอบคลุมเรื่องใดบ้าง

๔. หากบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ซึ่งจดทะเบียนเลิกบริษัทไม่สามารถดำเนินการโอนใบอนุญาตจัดตั้งได้ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นจะนำมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งกำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตสันสภาพนิติบุคคลตามกฎหมายให้อธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันแจ้งชื่อผู้รับโอนต่อคณะกรรมการพร้อมทั้งรายละเอียดและเหตุผลความจำเป็น มาดำเนินการได้หรือไม่

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าการโอนใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของบริษัทที่ได้จดทะเบียนเลิกไปแล้วและอยู่ในระหว่างการชำระบัญชีจะต้องดำเนินการอย่างไร นั้น เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดเหตุแห่งการเลิกบริษัทไว้ในมาตรา ๑๒๓๖^๑สรุปได้ว่า บริษัทย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อมีเหตุที่จะเลิกกันตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท(๒) เมื่อมีเหตุสิ้นสุดกำหนดกาลตามที่บริษัทได้ตั้งไว้ (๓) เมื่อทำการใดเสร็จตามที่บริษัทได้ตั้งไว้ (๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก และ (๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย โดยในมาตรา ๑๒๔๙^๒ได้บัญญัติให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่า

^๑มาตรา ๑๒๓๖ อันบริษัทจำกัดย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีกรณีนั้น

(๒) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นสุดกำหนดกาลนั้น

(๓) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว เมื่อเสร็จการนั้น

(๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก

(๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย

^๒มาตรา ๑๒๔๙ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

ยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี ซึ่งตามมาตรา ๑๒๕๑^๖วรรคหนึ่ง กำหนดเป็นหลักการไว้ว่าในกรณีของบริษัทที่เลิกกันเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย ให้กรรมการของบริษัทเข้าเป็นผู้ชำระบัญชี โดยผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๕๐^๕ ในการชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายทรัพย์สินทรัพย์ของบริษัทนั้น

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการประชุมคณะกรรมการบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณาและมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้โอนใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นให้แก่บริษัท เวสเทิร์น ยู เอ็ดดูเคชั่น จำกัด ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ และสภามหาวิทยาลัยเวสเทิร์นได้มีมติเห็นชอบการโอนใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยมอบหมายให้มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นดำเนินการเสนอไปยังคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไป อย่างไรก็ตาม ก่อนที่มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นจะทำหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปรากฏว่าในการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นบริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้มีมติพิเศษให้เลิกบริษัทโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป และได้ตั้งนายจิรศักดิ์ จิยะจันทร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกรรมการบริหารบริษัท เป็นผู้ชำระบัญชีโดยนายจิรศักดิ์ฯ ได้ดำเนินการขอตระเวนเลิกบริษัทแล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐

ต่อมา บริษัท เวสเทิร์น ยู จำกัด ได้มีการทำหนังสือแจ้งความประสงค์ที่จะโอนใบอนุญาต ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ โดยเป็นการลงนามร่วมกันของกรรมการบริหารบริษัท คือ นายจิรศักดิ์ จิยะจันทร์ และนายจิรพล จิยะจันทร์ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือนายจิรศักดิ์ฯ เป็นผู้ชำระบัญชีด้วย โดยเอกสารดังกล่าวได้แนบไปพร้อมกับหนังสือของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นที่แจ้งเรื่องการโอนใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นไปยังคณะกรรมการการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ หนังสือแจ้งความประสงค์ที่จะโอนใบอนุญาตที่มีการลงนามร่วมกันของกรรมการบริหารบริษัท จึงเป็นหนังสือที่ลงนามภายหลังจากวันที่ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทไปแล้วในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ นายจิรศักดิ์ฯ และนายจิรพลฯ จึงไม่มีอำนาจลงนามในฐานะกรรมการบริหารบริษัทแต่อย่างใด เพราะเมื่อบริษัทได้เลิกกันแล้ว โดยผลของมาตรา ๑๒๔๙^๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บริษัทยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีเท่านั้น และแม้หนึ่งในกรรมการบริหารบริษัทซึ่งเป็นผู้ลงนามจะเป็นผู้ชำระบัญชีด้วยก็ตาม แต่เป็นการลงนามในฐานะกรรมการบริหารบริษัทมิใช่การลงนามในฐานะผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๑๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในอันที่จะชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไป ซึ่งรวมถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามมติเอกฉันท์ของคณะกรรมการบริษัทที่เห็นชอบให้โอนใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นให้แก่บริษัท เวสเทิร์น ยู เอ็ดดูเคชั่น จำกัด โดยสภามหาวิทยาลัยเวสเทิร์นก็ได้มีมติเห็นชอบการโอนใบอนุญาต

^๖มาตรา ๑๒๕๑ ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี ในเมื่อเลิกกันเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย หักส่วนผู้จัดการห้าง หรือกรรมการของบริษัทยอมเข้าเป็นผู้ชำระบัญชี เว้นไว้แต่ข้อสัญญาของห้างหรือข้อบังคับบริษัทจะมีกำหนดไว้เป็นสถานอื่น

ถ้าไม่มีผู้ชำระบัญชีตั้งว่ามานี้ และเมื่อพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นผู้มีส่วนได้เสียในการนี้ร้องขอ ท่านให้ศาลตั้งผู้ชำระบัญชี

^๕มาตรา ๑๒๕๐ หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือชำระสะสางการงานของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายทรัพย์สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ดังกล่าวด้วยแล้ว การโอนใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นจึงถือเป็นภารกิจที่ผู้ชำระบัญชีต้องดำเนินการเพื่อสานต่อภารกิจเดิมของบริษัทที่ได้ทำค้างไว้ให้แล้วเสร็จ นายจิรศักดิ์ฯ ผู้ชำระบัญชีจึงยอมมีอำนาจลงนามในฐานะผู้ชำระบัญชีในหนังสือแจ้งความประสงค์ที่จะโอนใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นตั้งนั้นนายจิรศักดิ์ฯ ในฐานะผู้ชำระบัญชีจึงมีหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลและรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับโอนใบอนุญาตต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้กระบวนการแจ้งความประสงค์ที่จะโอนใบอนุญาตดังกล่าวครบถ้วนสมบูรณ์ตามมาตรา ๑๐๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายดิสทัต โทตระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๑

^๖มาตรา ๑๐๑ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตโดยความเห็นชอบของสภาสถาบัน ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลและรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนใบอนุญาตและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับโอนใบอนุญาตต่อคณะกรรมการ

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล การโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากนิติบุคคลนั้นตามกฎหมาย

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจมีคำสั่งโอนใบอนุญาตและจะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขเท่าที่จำเป็นได้